

**ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน
ของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2**

สุทธิพงษ์ เดชวรากล*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกาจำนวนทั้งหมด 225 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกาจำนวน 144 คน ได้มาด้วยวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ, 2559 : 132) แล้วคำนวณจำนวนผู้ปกครองจำแนกตามชั้นเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence : IOC) และผ่านการทดลอง (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวม 0.835 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล ด้วยตนเอง แจกแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล ทั้งหมดจำนวน 144 ชุด ด้วยตนเอง ได้กลับคืนมา 144 ชุด แล้วคัดเลือกที่สมบูรณ์ได้จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปทำการวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติ

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe 's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน รองลงมาคือด้านการให้บริการแก่ชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน
2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ผู้ปกครอง / งานสัมพันธ์ชุมชน / ความพึงพอใจ

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญประการหนึ่งในการที่จะพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นรากฐานด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการให้การศึกษาแก่ประชาชนของประเทศนั้นเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งมวล ดังนั้นในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงมุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีตระหนักในความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันด้วยความรัก มีความสุข ความสามัคคี คนไทยในอนาคตต้องมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพ เข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ หรือเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สาระสำคัญคือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีเอกภาพในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะ มาตรา 80 (3) ได้กำหนดให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วิชัย สุมงคล (2556, หน้า 2) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545) หมวด 4 มาตรา 29 ได้กำหนดให้ชุมชนหรือท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เลือกรูปแบบปัญหาท้องถิ่นมารวมกันวางแผนพัฒนากับโรงเรียน รวมทั้งเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียน การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทาง

ปกครองอันมีผล หรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะ ช่วยขับเคลื่อนให้การบริหาร จัดการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วย ให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรัก และหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครอง และชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรม และให้การสนับสนุนทรัพยากร การศึกษาด้วยความเต็มใจ

บัวลำ ไชยะบุตดา (2545, หน้า 2) ได้ให้มุมมองในการการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่ามีความสำคัญในแง่ที่โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อ เปลี่ยนแปลงแก้ไขความเชื่อ ความคิด และเจตคติที่ไม่ดีเดิมตลอดจนปลูกฝังความเชื่อถือ ศรัทธาแก่ ประชาชน เพื่อให้ชุมชนเห็นเจตนาดีของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน คอยชักจูงให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมและการดำเนินงานของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรู้และเข้าใจจุดประสงค์ของการ กระทำต่าง ๆ ของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีเครื่องมือที่สำคัญคือ ครูและนักเรียน เพราะนักเรียนเป็นสมาชิกที่สำคัญของชุมชนในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของ โรงเรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้นนักเรียนจึงเป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในรูปของการแสดง ความรู้สึกนึกคิดพูดจาสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบ และมีความเข้าใจในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ตลอดจน นักเรียนสามารถเป็นตัวกลางถ่ายทอดการเรียนรู้ที่ได้จากโรงเรียนไปสู่ผู้ปกครองและนำความรู้จาก โรงเรียนไปใช้ในชุมชนอีกด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรยอมรับบทบาทและความสำคัญของนักเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีความสำคัญกับการให้นักเรียนร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาความ สะอาด ร่วมปรับปรุงอาณาบริเวณโรงเรียนเพื่อเป็นการปลูกฝังการรักโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผลให้มีความ รักชุมชนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงอยู่ที่ตัวครูด้วยกัน ทั้งนี้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงอยู่ที่ตัวครูด้วยกัน ทั้งนี้การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนอย่างมีความชัดเจนและมีความต่อเนื่อง โดยครูจะต้องมี ความรู้ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ นำสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดังกล่าวมาพิจารณา ในการจัดหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป การดำเนินการ ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของชุมชนตามความเชื่อที่ว่าโรงเรียนที่ดีต้องไม่แบ่งแยกจากชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนเกิดความ รักและหวงแหนสถาบันการศึกษาของชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญต่อการสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงข้อดี ประโยชน์ ความจำเป็น และความต้องการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ว่ามีความพึงพอใจกับแนวทางการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนมากน้อยเพียงไร เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน และการบริหารจัดการงานด้านสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 225 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 การประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามชั้นเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ปกครองที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรคุดหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อทราบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 นำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence : IOC) และผ่านการทดลอง (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวม 0.835 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 5 ด้าน รวมจำนวน 25 ข้อ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's rating scales) โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้การสร้างเครื่องมือดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนการสร้างตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมคำนิยามศัพท์เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Congruence) หรือ IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 โดยแต่ละข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ แล้วพิจารณาปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา และการสื่อความหมายของข้อความให้ถูกต้องชัดเจนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจริง จำนวน 30 คน

5. นำผลจากการ (Try - out) มาตรวจให้คะแนน เพื่อตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.835 แล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุงและแจกยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2560 ถึง 27 มีนาคม 2560

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และประมวลผล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติ โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้ศึกษาได้กำหนดคะแนนความคิดเห็น ตามแนวทางการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลีเคิร์ท (Likert's Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมาย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : 23-24) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายความว่า	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t – test)
2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา ตามระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheff's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 144 คน ส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.63 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนมากจบการศึกษา ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.56 และอาชีพของผู้ปกครองส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 57.64

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน รองลงมา คือด้านการให้บริการแก่ชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา อำเภอสวรรคต จันทบุรี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2” พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์ิกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พาริตดา สารี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาบ้านเทียรยา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเทียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต การะภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือด้านการให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมกิจกรรมในโอกาสต่างๆ เช่น การระดมทรัพยากรทางการศึกษา จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าการศึกษา การจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนยากจน ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของโรงเรียน เช่น ปัญหายาเสพติด เป็นต้น การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับงานด้านต่างๆ เช่นงานวิชาการ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงโรงเรียน การเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองมาร่วมงานกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่นการแสดงความกตัญญู กตเวทิต่อมารดาในวันแม่ การทำบุญใส่บาตร ในวันปีใหม่ หรือการร่วมกันกับชุมชนถวายเทียนพรรษาในวันเข้าพรรษา การร่วมกันเก็บขยะในชุมชน เนื่องในวันเด็ก เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนะบุญ (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทฤษฎะของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มีการปฏิบัติคือ การเชิญบุคคลในชุมชนมาร่วมเป็นเกียรติในโอกาสพิเศษของโรงเรียน และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอนามัยหรือสาธารณสุขมาช่วยให้บริการแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต การะภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนมากไปหาคะแนนน้อย ได้แก่ งานการร่วมกิจกรรมของชุมชน งานการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และงานการให้บริการแก่ชุมชน

ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผลการวิจัยพบว่าพบว่าการพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 2 ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนมีการให้บริการชุมชนในการยืมวัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ในโอกาสต่างๆ เช่นงานทอดผ้าป่า งานมงคลสมรส หรืองานฌาปนกิจศพ เป็นต้น การให้ชุมชนใช้บริการอาคารสถานที่ สนามกีฬาและบริการอื่นๆ ของโรงเรียนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับ พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 21-27) ได้กล่าวถึงหลักการและวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การรับใช้ชุมชนด้วยวิธีการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้โรงเรียน และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 512-514) ได้เสนอทฤษฎะว่า

สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือทั้งทางโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันกันอยู่กับการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนได้แสดงบทบาทของการให้ และการรับความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมด้านการให้บริการแก่ชุมชน คือ การให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนดำเนินการได้ เช่น การให้บริการทางวิชาการ ให้คำแนะนำ หรือการปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน ให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ผลการวิจัยพบว่าพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 3 ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนมีการเชิญหน่วยงานอื่นเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานในพิธีการแข่งขันกีฬาภายใน รวมทั้งมีการระดมและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อการพัฒนา เป็นต้น แต่ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องการร่วมกันวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนะบุญ (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามพรรณนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มีการปฏิบัติคือ การร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 512-514) ได้เสนอพรรณนะว่า โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าจากแนวคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันได้บ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพของชุมชนมาเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือ และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 4 ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลการเรียน ผลความประพฤติ และสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบในแต่ละภาคเรียนเป็นปกติ แต่กิจกรรมประชาสัมพันธ์

ด้านอื่นๆ เช่น การทำแผ่นพับ เว็บไซต์ มีกิจกรรมไม่มากเท่าที่ควรเนื่องจากยังไม่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งโรงเรียนขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ชุมชนทราบเป็นระยะและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนะบุญ (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ ใช้หอกระจายข่าว และผู้บริหารควรวางโอกาสเยี่ยมชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ของงานประชาสัมพันธ์คือการขาดแคลนงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาบ้านเตี๋ยรยา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเตี๋ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาสำคัญประเด็นหนึ่งคือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อเสนอแนะคือควรจัดทำป้ายนิเทศให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่าพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 5 ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนมีการนำครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นพิธีการงานบุญประเพณีประจำปีของชุมชน เช่น งานบุญกฐิน ประเพณีบุญบั้งไฟ การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน เช่น การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในวันรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ค่อนข้างน้อยเนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ จึงทำให้การร่วมกิจกรรมในโอกาสต่างๆ ทำได้ไม่สะดวกเนื่องจากไม่ได้พักอยู่ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนะบุญ (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติคือ การร่วมมือกันจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและโรงเรียน ซึ่งมีข้อเสนอแนะคือการร่วมกิจกรรมของชุมชน ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามลักษณะของกิจกรรม สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 513) ได้กล่าวถึงการร่วมกิจกรรมกับชุมชนไว้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชน

เท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ กิจกรรมในข่ายงานนี้โรงเรียนควรปฏิบัติมีหลายอย่างคือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมทางศาสนา เข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นหรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และร่วมงานอื่นๆ หรือของบุคคลตามวาระอันควร

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้าน โคนนกสาริกา ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาบ้านเตียรยา ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเตียรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต การะภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคนนกสาริกา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคนนกสาริกา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคนนกสาริกา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคนนกสาริกา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคนนกสาริกา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้าน โคนนกสาริกา ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาบ้านเตี๋ยรยา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเตี๋ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต การะภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา สารี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : กรณีศึกษาบ้านเตี๋ยรยา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านเตี๋ยรยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน คือ ภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต การะภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้ปกครองที่มีอาชีพ แตกต่าง กัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ บริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ บริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจ ต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน ของโรงเรียนบ้านโคกนกสาร์กา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยได้พิจารณาจุดเด่น และจุดด้อยในแต่ละด้านจาก คะแนนเฉลี่ยรายข้อ โดยข้อใดที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ปกครองสูงสุดถือว่าเป็นจุดเด่น และข้อ ใดที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ถือว่าเป็นจุดด้อยที่ควรตระหนักหรือหาทางแก้ไข ของแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้คือ

1. จุดเด่น

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ข้อที่เป็นจุดเด่นคือ การจัดทำรายงานผลการเรียน ผลความประพฤติ และสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

1.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ข้อที่เป็นจุดเด่นคือ การให้บริการชุมชนในการยืมวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

1.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ข้อที่เป็นจุดเด่นคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น การเก็บขยะ การปลูกป่า เป็นต้น

1.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ข้อที่เป็นจุดเด่นคือ การเปิดโอกาสในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เช่น จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าการศึกษา การจัดหาทุนการศึกษา เป็นต้น

1.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ข้อที่เป็นจุดเด่นคือการเชิญหน่วยงานอื่นเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานในพิธีการแข่งขันกีฬาภายใน เป็นต้น

2. จุดด้อย

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ข้อที่เป็นจุดด้อยคือ โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน

2.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ข้อที่เป็นจุดด้อยคือ การให้บริการความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และแหล่งศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดของโรงเรียน

2.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ข้อที่เป็นจุดด้อยคือ โรงเรียนให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของผู้นำชุมชน

2.4 ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ข้อที่เป็นจุดด้อยคือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านงานวิชาการ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป เป็นต้น

2.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ข้อที่เป็นจุดด้อยคือโรงเรียน ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา ซึ่งมีทั้งหมด 5 ด้าน มีข้อที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่ำสุดในแต่ละด้าน ถือว่าเป็นสิ่งที่โรงเรียนบ้านโคกนกสาริกาจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีแผนงาน หรือโครงการเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนที่มีความชัดเจน เพื่อมีแนวทางที่ชัดเจนในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

2. ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผู้บริหารควรมีการพัฒนาปรับปรุงด้านการให้บริการแหล่งศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดของโรงเรียน บริการข่าวสารข้อมูลผ่านหอกระจายข่าวของโรงเรียน หรือระบบสารสนเทศอื่นๆ เพื่อให้บริการความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน

3. ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งการให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของผู้นำชุมชนเพื่อจะได้ใช้โอกาสในที่ประชุมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของชุมชน

4. ด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือ ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านงานวิชาการ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป เป็นต้น

5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการระดมและประสานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยแนวเดิมแต่เปลี่ยนรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ หรือแบบสังเกต หรือใช้หลายรูปแบบรวมกัน เพื่อจะได้ข้อมูลในต่างรูปแบบ ต่างวิธี และต่างทัศนะกัน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านโคกนกสาริกา

เอกสารอ้างอิง

- เชษฐา ชนะบุญ. (2543). การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- บัวลำ ไช้บุตรดา. (2545). รายงานผลโครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านนาเลิง จังหวัดหนองบัวลำภู. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. (เอกสารอัดสำเนา)
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. การวัดผลการศึกษา, 3(1), 22-24.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์.
- พาริดา สารี. (2552). การศึกษาการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเจียรยา. สาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2559) การศึกษาอิสระ (Independent Study). กรุงเทพมหานคร:มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- ลออ เกษสุวรรณ. (2544). สภาพปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลิขิต การะภักดี. (2546). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย สุ่มงคล. (2556). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.